

---

**SENSOREVALUERINGSRAPPORT  
MA-EVU I DEMOKRATI OG DEMOKRATIBYGGING**

**FEBRUAR 2021**

**Åse Gilje Østensen**

Førsteamanuensis Avd. for Sjømakt og sjømilitær ledelse

Forsvarets Høyskole, avd. Sjøkrigsskolen

tlf 55 51 88 23/ 92 61 20 97 / aostensen@mil.no

## SAMMENDRAG

Rapporten vurderer koronatiltakene knyttet til undervisning på MA-EVU i demokrati og demokratibyggning i perioden mars 2020 – desember 2021. Rapporten finner at særlig foreleserne var svært fornøyde med den tilretteleggingen som programmet gjorde. Studentene var generelt sett også godt fornøyde, men her var tilbakemeldingene mer varierte. Seminarene tilknyttet utviklingen av masterskisser virker å være den delen av undervisningen som både studenter og lærekreftene syntes at fungerte dårligst i digital (koronatilpasset) versjon. Dette indikerer, ikke overraskende, at den delen av læringen som baserer seg på tett interaksjon mellom studenter og foreleser ble noe skadelidende av koronatiltakene. Av de digitale tilpasningene som er gjort, så er studentene kun middels fornøyd med økt bruk av kursportalen på MittUiB. Denne plattformen får mange tilbakemeldinger på at den er mindre oversiktlig enn ønsket. En stor del av årsaken til at koronatilpasningene ved programmet kan beskrives som svært vellykkede er trolig at man allerede hadde jobbet en god del med digitalisering av deler av programmet, at en del av de tekniske hjelpemidlene allerede var på plass da pandemien brøt ut, men framfor alt at emneansvarlig og vitenskapelig assistent (på høsten) hadde særdeles gode personlige forutsetninger for å kunne 1) sette opp fleksible tekniske løsninger i en utfordrende periode og 2) sørge for at det digitaliserte sluttproduktet framstod som brukervennlig og av høy kvalitet.

## 1 INNLEDNING

Denne rapporten evaluerer MA-EVU i Demokrati og demokratibyggning i forhold til følgende mandat gitt av Institutt for sammenliknende politikk (ISP): Vurder instituttets koronatiltak knyttet til undervisning siden mars 2020. Rapporten er avgrenset til perioden mars 2020 – desember 2020. Kursene «Feltmetodikk. Politisk kartlegging i felt» (SAMPOL607) og Korrupsjonsgranskning (SAMPOL609) ble avholdt på våren, mens kursene «Demokratiassistanse og demokratisering» (SAMPOL606) og «Business and human rights» (SAMPOL610) ble avholdt på høsten. Det er derfor SAMPOL607 og SAMPOL609 som i særlig grad ble berørt av umiddelbare og uplanlagte korona-tiltak. I tilfellet de andre to kursene var man forberedt på at restriksjoner kunne forhindre høstens fysiske samlinger noe som ga tid til å forberede løsninger. Kurset «Business and human rights» (SAMPOL610), som ble arrangert på høsten, ble forhåndsplanlagt som et rent digitalt kurs pga sin internasjonale karakter og små muligheter for at forelesere skulle kunne flys inn fra ulike land. SAMPOL610 er ellers et samarbeidsprosjekt mellom UiB, Rafto og IHRB og det er satt opp egen evalueringsmekanisme for dette faget. Det er dermed tiltak knyttet til SAMPOL607 og SAMPOL609 og SAMPOL 606 som vil bli undersøkt i denne rapporten.

Den første delen av rapporten evaluerer koronatiltakene våren 2020, mens den andre delen er viet til de tiltakene som ble gjennomført i høstsemesteret. Hver del starter med en beskrivelse av tiltakene og tar så suksessivt for seg tilbakemeldinger på tiltakene gitt av forelesere og studenter, samt kursadministrasjonen (emneansvarlig og vitenskapelig assistent tilknyttet programmet). Siste del av rapporten gir programsensors sluttvurdering.

### 1.1 FORUTSETNINGER FOR VURDERINGEN

Denne rapporten er basert på innspill fra kursdeltakerne/studentene, fra forelesere og fra programmets emneansvarlig. Studentenes innspill er hentet fra digitale spørreundersøkelser gjort av emneansvarlig via SurveyMonkey. Samtlige tabeller som brukes i rapporten er lånt (med tillatelse) fra disse spørreundersøkelsene. Innspill fra forelesere er innhentet av programsensor via forespørsler på e-post. Emneansvarlig, Jonar Eikeland, er intervjuet av programsensor. Programsensor har selv forelest på to av kursene som ble gitt i løpet av henholdsvis våren og høsten og har sånt sett også personlig erfaring med de tiltakene som ble gjort i perioden.

## 2 KORONATILTAKENE VÅREN 2020

Den 12. mars 2020 ble det innført særlig strenge nasjonale smitteverntiltak for å hindre smitte av Covid-19 i samfunnet generelt. Dette innebar blant annet at man ikke fikk benytte auditoriene på UiB i det hele tatt. For å kunne gjennomføre planlagte forelesninger på SAMPOL607 og SAMPOL609 fikk forelesere to valg. De kunne enten spille inn en videoforelesning hjemme ved hjelp av Kaltura Capture eller de kunne få forelese i et grupperom på Hotel Scandic med assistanse fra emneansvarlig. Sistnevnte løsning innebar at forelesningene ble holdt på vanlig måte, men uten studenter til stede. Denne ble sendt direkte via Zoom og opptakene ble lagt ut på MittUiB. Man la inn pauser slik at studentene som deltok online kunne stille spørsmål. Foreleserne satt seg også ned etter forelesningen for å svare på spørsmål som ble håndtert av emneansvarlig. Løsningen med Kaltura Capture innebar at eksterne forelesere fikk tilgang til dette hjelpemiddelet, instruksjoner for hvordan dette skulle brukes, sammen med noen anbefalinger for innspilling av forelesningen. Ulike forelesere valgte ulike løsninger

i denne første perioden. En foreleser valgte også å kun lage lydopptak da han ikke hadde nødvendig lydutstyr. Han lagde da en «podkast» med innlagte referanser til en PowerPoint-presentasjon slik at studentene kunne høre podkasten mens de så på PowerPoint-presentasjonen separat.

Disse løsningene var mulige da Eikeland allerede hatt fått innkjøpt en datamaskin som tillot han å redigere videoklipp. Dette hevet kvaliteten på produktene som ble lagt ut til studentene betraktelig. Her var man altså «heldig» med at man allerede hadde den essensielle kompetansen og utstyret. Eikeland kan også fortelle at han selv om han fra før hadde nokså gode ferdigheter innen IT, så har han måttet tilegne seg en god del redigeringsferdigheter på egen hånd via instruksjonsvideoer på nett. Dette gjelder også for pedagogisk tilnærming. Også her var man imidlertid i gang med et arbeid for å ta i bruk nyere pedagogiske tilnærminger (for eksempel «flipped classroom») og hadde slikt sett gjort en del forarbeid. Noe av dette forarbeidet fantes i form av ferdiginnspilte videosnutter som kunne tas i bruk uten ytterligere tilpasninger.

For å sikre at man fikk gjennomført alle de planlagte forelesningene på våren 2020 og at opptakene kunne redigeres og legges ut i god tid, valgte man å hente inn foreleserne til opptak på Scandic i rask rekkefølge, og ikke holde seg til planlagte helgesamlingene. Slik fikk man sendt forelesninger live, samt lagt ut ferdigredigerte opptak ut til studentene noe tidligere enn planlagt. De aller fleste forelesningene var lagt ut på MittUiB i begynnelsen av april, dette gjaldt både SAMPOL607 og SAMPOL609. Dette var på den ene siden positivt da det ga studentene mer tid til å jobbe med stoffet og mer fleksibilitet med tanke på når de ønsket å jobbe med stoffet. Ettersom flere av de live-sendte forelesningene ble laget og sendt i normal arbeidstid, i stedet for på tidspunktene for de forhåndsplanlagte helgesamlingene, er det sannsynlig at flere enn vanlig så disse i opptak og at interaksjonen med forelesere dermed ble noe redusert.

Kursadministrasjonen har bevisst valgt bort verktøyet Videonotat i koronatiden. Dette verktøyet ble ikke ansett som verken fleksibelt nok eller funksjonelt nok til å dekke behovet på en tilfredsstillende måte. Videonotat gjør kun et råopptak av all lyd og opptaket kan ikke redigeres. Om man skulle fange opp personlig samtale eller irrelevant lyd/ støy lar dette seg ikke redigere bort. I tillegg hadde man på forhånd noe dårlig erfaring med verktøyet med hensyn til den kvaliteten man satt igjen med på lyd/ video og manglende tilpasning på opptakstid. Sist, men ikke minst anså man ikke Videonotat for hensiktsmessig da det ikke tilrettelegger for interaksjon med foreleser.

En utfordring gjennom våren og høsten var at vedlikeholdsarbeid på MittUiB ofte foregikk i helgene, noe som medførte relativt hyppige driftsbrudd. Dette ble kompensert for ved at kursadministratorene på forhånd forberedte informasjonsskriv til kursdeltakerne. Her ble man gitt lenke til Zoom-forelesningene og oversikt over kurshelgen. Dette muliggjorde at studentene fikk logget seg på forelesning og at de hadde nødvendig informasjon tilgjengelig for å kompensere for at MittUiB ikke nødvendigvis var oppe.

## 2.1 OVERORDNEDE TILBAKEMELDINGER PÅ TILTAKENE I VÅRSEMESTERET

### FORELESERNE:

Tilbakemeldingene fra forelesere i denne første perioden var svært positive, dette gjaldt spesielt at de kunne møte opp og forelese uten å gjøre større endringer i opplegget sitt. Fra programmets side ble

det lagt vekt på å at valgte opplegg ikke skulle medføre at foreleserne måtte sette seg inn i nye teknologiske løsninger, men at støtteapparatet på programmet (på våren hovedsakelig Eikeland, men også daværende vitenskapelig assistent i noen grad) tilrettela. De sørget også for at minst én person opptrådte som tilhører til forelesningene, for å «normalisere» situasjonen noe for foreleser.

De fleste foreleserne gir i sine tilbakemeldinger uttrykk for bekymring for at kvaliteten på undervisningen, særlig interaksjonen med studentene, går ned med rene digitale forelesninger. Dette kommer ikke nødvendigvis av at studentene fysisk begrenses fra å delta, men at den sosiale terskelen for å ta ordet og å delta mer aktivt synes å heves på rene digitale sesjoner. På grunn av at begrenset interaksjon ble seminarundervisningen særlig trukket fram som lite vellykket av den aktuelle foreleseren. Han påpeker at han ikke oppnådde den nødvendige personlige kontakten med seminardeltakerne og at deltakerne heller ikke kommuniserte med hverandre. Det påpekes videre at kvaliteten på seminarene ble vesentlig dårligere i digitalt format enn tilfellet har vært tidligere år og at de i mange tilfeller nok ville vært like fruktbart med en-til en veiledningssamtaler med studentene.

Noen av foreleserne reflekterer over egne ferdigheter og over egne evner til å lage opplegg som er varierte og godt tilpasset et digitalt format både i form og innhold. Sett bort fra det pedagogiske aspektet, så gir forelesere samtidig uttrykk for at gitt de restriksjonene som forelå, så ble de møtte med en svært god tilretteleggelse fra kursadministrasjonens side.

#### STUDENTENE:

Når det gjelder tilbakemeldinger fra studentene er det en generell trend i tilbakemeldingene på de ulike emnene gjennom 2020 at kursdeltakerne gir delte tilbakemeldinger på de digitale tiltakene. Digital undervisning i seg selv virker å passe noen studenter godt, mens andre synes de får mindre utbytte av digital undervisning enn fysiske samlinger. Dette forskjellen framgår også av kommentarene/ friteksten som er lagt inn i spørreundersøkelsen. Disse forskjellene i preferanser virker å påvirke tilbakemeldingene på koronatiltakene.

En annen generell trend er delte meninger om kursportalen på MittUiB. Digitalisering medfører større krav til selvstudier med bl.a. aktiv bruk av MittUiB. Noen synes MittUiB fungerer fint, andre gir dårlige tilbakemeldinger på nettopp denne plattformen, noe som *kan* tenkes å virke inn på deres helhetsinntrykk av både den spesifikke kursportalen tilknyttet egne emner, men også økt grad av digitalisering og mindre interaksjon i seg selv. Samtidig kan tilbakemeldingene på MittUiB være noe farget av at helgeundervisning er mer utsatt for nedetid (som nevnt over) enn undervisning som foregår utenom de tidene hvor IT-avdelingen normalt vedlikeholder systemer.

#### KURSADMINISTRASJONEN:

Kursadministratorene opplevde at koronatiltakene som medførte heldigitalisering av emnene 607 og 609 etter første samlingshelg fungerte godt på de fleste områder, men at det også ga visse utfordringer. Utfordringene knyttet seg kanskje spesielt til å opprettholde god kommunikasjon med studentene og dermed å få gitt tilstrekkelig oppfølging. Dette gjaldt spesielt for SAMPOL607 hvor studentene skal utvikle en skisse for masteroppgaven. I dette arbeidet trenger studentene normalt en del innspill og tilbakemelding fra forelesere og emneansvarlig. Digitaliseringen gikk dermed på

bekostning av den kontakten som kreves for å kunne sparre med både medstudenter og forelesere om utformingen av masterprosjektet. Her sammenfaller altså i stor grad tilbakemeldingene fra studentene med tilbakemeldinger fra både innleide lærekrefter og emneansvarlig. De ansatte på programmet opplevde det som vanskelig å følge studentene godt nok opp i arbeidet med masterskissene, også utover seminarene. Kvaliteten på skissene var da heller ikke spesielt god denne våren sammenliknet med tidligere år (undertegnede var sensor). En god del av skissene lå i grenseland til å bli strøket, men om dette skyldes mindre oppfølging enn vanlig fra programmet og medstudenter kan ikke sies med sikkerhet.

## 2.2 STUDENTENES VURDERINGER AV TILTAK TILKNYTTET SAMPOL607 «FELTMETODIKK. POLITISK KARTLEGGING I FELT»

Studentene er samlet sett over litt over middels godt fornøyd med kurset i SAMPOL607. I en digital evaluering rangerer seks respondenter kurset til en score på gjennomsnittlig 3,33 på en skala fra 1 til 5. Flere studenter har lagt igjen kommentarer som gjenspeiler misnøye med kurset. Denne misnøyen skriver seg imidlertid ikke til koronatilpasninger gjort på vegne av programmet eller Institutt for sammenliknende politikk, men at tiltakene i samfunnet generelt var for strenge og at dette har gått ut over kvaliteten sett opp mot prisen på kurset. Noen gir også uttrykk for å generelt sett ha lavere utbytte av digital undervisning enn undervisning gitt ved fysisk oppmøte.

Når det gjelder koronatilpasninger så er studentenes tilbakemelding på seminarundervisning, som nevnt, litt dårligere enn tilbakemeldingene på de andre undervisningsformene (se tabell 1 under). Meningene spriker riktignok: tre av seks respondenter rangerer den som «meget dårlig» eller «dårlig», mens de tre resterende respondentene rangerer den henholdsvis som «middels», «god» og «meget god». Når det gjelder opptakene og livestreamingen så scorer livestreamingen noe bedre enn opptakene. Dette er en gjennomgående tendens for alle emnene som er inkludert i denne evalueringen. Studentene ser altså ut til å foretrekke noen grad av interaksjon framfor de ferdiginnspilte forelesningene. En student forklarer dette med at det er lettere å engasjere og involvere seg i forelesningen når den sendes direkte. Livestreaming gir også mulighet for spørsmål fra studentene.

Tabell 1: Tilbakemelding på tilpasninger SAMPOL607

«P.g.a. utbruddet av Covid-19 så har dette semesteret blitt litt spesielt med bl.a. kun en fysisk samling. Resten av kurstilbudet har blitt levert via livestreaming/opptak av videoer og større krav til selvstudier med bl.a. aktiv bruk av MittUiB. Under ønsker vi litt tilbakemelding på hvordan du har opplevd disse tilpasningene.»

	MEGET DÅRLIG	DÅRLIG	MIDDELS	GOD	MEGET GOD	TOTALT	VEKTET GJENNOMSNIITT
Kursportalen vår på MittUiB	0,00% 0	33,33% 2	33,33% 2	0,00% 0	33,33% 2	6	3,33
Livestreaming	0,00% 0	16,67% 1	33,33% 2	33,33% 2	16,67% 1	6	3,50
Opptakene	0,00% 0	33,33% 2	33,33% 2	16,67% 1	16,67% 1	6	3,17
Seminarene	16,67% 1	33,33% 2	16,67% 1	16,67% 1	16,67% 1	6	2,83

SAMPOL607 studentenes tilbakemelding på læringsutbytte tilknyttet de ulike undervisningsformene som ble gjennomført som en del av emnet er vist i tabell 2. Med kun seks respondenter og sprikende svar blir det igjen vanskelig å trekke klare slutninger, men en ser likevel en svak tendens til at de forhåndsproduserte kortere videosnuttene (ikke til forveksling med opptak av forelesninger) blir tillagt noe mindre vekt for læringsutbyttet enn de ordinære forelesningene, enten de er livesendte eller i opptak. Halvparten av de seks respondentene oppgir at videoene har hatt liten/ingen effekt på læringsutbyttet.

Tabell 2: Læringsutbytte SAMPOL607

Hvilken betydning mener du de ulike delene av studieopplegget har hatt for din læring av stoffet?

	INGEN BETYDNING/IKKE RELEVANT	LITEN BETYDNING	MIDDELS BETYDNING	STOR	TOTALT
Samlingshelgen i februar	0,00% 0	33,33% 2	33,33% 2	33,33% 2	6
Selvstudiet	0,00% 0	16,67% 1	50,00% 3	33,33% 2	6
Videoforelesningene (live/opptak)	0,00% 0	40,00% 2	20,00% 1	40,00% 2	5
Videseinarene	0,00% 0	50,00% 3	33,33% 2	16,67% 1	6

Tilbakemeldingene på oppfølgingen totalt sett gjennom semesteret er likevel gode (se tabell 3), halvparten av respondentene oppgir å ha fått «middels» oppfølging, mens den andre halvparten oppgir at den har opplevdes som «god».

Tabell 3: Oppfølging SAMPOL607

Hvordan opplever du at oppfølgingen har vært dette semesteret? Vi tenker da spesielt på Covid-19 og det at det kun har vært digital kontakt med dere studenter etter første helgesamling.

	INGEN KOMMENTAR	DÅRLIG	MIDDELS	GOD	TOTALT
Oppfølgingen har vært	0,00% 0	0,00% 0	50,00% 3	50,00% 3	6

[Kommentarer \(2\)](#)

### 2.3 STUDENTENES VURDERINGER AV TILTAK TILKNYTTET SAMPOL609 «KORRUPSJONSGRANSKNING»

Det andre kurset som ble avholdt våren 2020 var SAMPOL609 «Korrupsjonsgranskning». Helhelstvurderingen av kurset var her noe bedre enn for SAMPOL607 med gjennomsnittscore på 3,8 mot 3,3 for SAMPOL607.

Tilbakemeldingene på koronatilpasningene viser midlertid stort sett samme tendens som for SAMPOL607, nemlig at opptak scorer litt dårligere enn livestreaming som undervisningsform ( se tabell 4). Kursportalen på MittUiB oppleves av halvparten av de totalt 16 respondentene som «middels», mens seks synes den er enten «god» eller «meget god» og to rangerer den som «meget dårlig» eller «dårlig». Gjennomsnittscoren er omtrent identisk med den som ble gitt av respondentene fra SAMPOL607.



Tabell 4: Tilbakemeldinger på koronatilpasninger SAMPOL609

P.g.a. utbruddet av Covid-19 så har dette semesteret blitt litt spesielt med bl.a. kun en fysisk samling. Resten av kurstilbudet har blitt levert via livestreaming/opptak av videoer og større krav til selvstudier med bl.a. aktiv bruk av MittUiB. Under ønsker vi litt tilbakemelding på hvordan du har opplevd disse tilpasningene.

	MEGET DÅRLIG	DÅRLIG	MIDDELS	GOD	MEGET GOD	TOTALT	VEKTET GJENNOMSNITT
▼ Kursportalen vår på MittUiB	6,25% 1	6,25% 1	50,00% 8	25,00% 4	12,50% 2	16	3,31
▼ Livestreaming	6,25% 1	0,00% 0	25,00% 4	37,50% 6	31,25% 5	16	3,88
▼ Opptakene	12,50% 2	6,25% 1	25,00% 4	43,75% 7	12,50% 2	16	3,38

Også på SAMPOL609 ble det rukket å gjennomføre én samlingshelg før restriksjonene trådte i kraft. Studentene tillegger samlingshelgen og forelesninger (både i video og i opptak) stor betydning for læringsutbyttet totalt sett (se tabell 5). Ni av 13 respondenter mener samlingshelgen har hatt «stor betydning» og fire andre mener den har hatt «middels betydning». Digitale forelesninger har hatt «stor betydning» for åtte respondenter og «middels betydning» for fem studenter (totalt 14 respondenter). Her oppgis selvstudiet å ha hatt desidert størst betydning for læringsutbyttet. Selvstudie kan i utgangspunktet ikke regnes for et ekstraordinært koronatiltak, men omtales likevel da det jmf. tiltakene måtte påregnes i noe større grad enn ved et ordinært studieopplegg.

Tabell 5: Læringsutbytte SAMPOL609

Hvilken betydning mener du de ulike delene av studieopplegget har hatt for din læring av stoffet?

	INGEN BETYDNING/IKKE RELEVANT	LITEN BETYDNING	MIDDELS BETYDNING	STOR	TOTALT
▼ Samlingshelgen i februar	0,00% 0	0,00% 0	30,77% 4	69,23% 9	13
▼ Video (live/opptak)	7,14% 1	0,00% 0	35,71% 5	57,14% 8	14
▼ Selvstudiet	0,00% 0	7,14% 1	21,43% 3	71,43% 10	14
▼ Skrivning av øvingsoppgave	38,46% 5	7,69% 1	15,38% 2	38,46% 5	13

Totalt sett er studentene ved SAMPOL609 fornøyde med oppfølgingen de fikk i vårsemesteret. Kun én student oppgir at den har vært «dårlig», ti (av totalt 14) oppgir at den har vært «god», mens tre

rangerer den som «middels». Noen oppgir i kommentarfelt at de har fått til dels overflod av informasjon. Én kandidat påpeker at tiltakene gikk på bekostning av kontakten mellom studentene og at studentene i liten grad benyttet seg av diskusjonsforumet som var tilgjengelig på MittUiB. Liten interaksjon mellom studentene kan også ha bidratt til større følelse av isolasjon og mindre oppfølging.

### 3 KORONATILTAKENE HØSTEN 2020

Høsten 2020 ble kursene SAMPOL606 «Demokratiassistanse og demokratisering» og SAMPOL610 «Business and human rights» gjennomført.

SAMPOL606 ble gjennomført ved at to av de tre planlagte samlingene kunne gå som planlagt. Første samlingen var planlagt heldigital. Her brukte man videosnutter som var laget på forhånd, samt en livesendt forelesning. Den neste samlingen fikk studentene valget om å møte fysisk eller følge digitalt. Sju studenter møtte fysisk, mens omtrent det dobbelte antallet valgte å kun følge den digitalt. Ved den tredje samlingen var det igjen innført strengere nasjonale og lokale koronatiltak, slik at denne samlingen ble heldigital. Dette ble løst ved hjelp av at live-forelesninger ble kringkastet via Zoom, hvor en moderator i salen (for eksempel vitenskapelige assistent) følger Zoom-deltakerne og viderefremidler deres spørsmål til foreleser.

#### 3.1 OVERORDNEDE TILBAKEMELDINGER PÅ TILTAKENE I HØSTSEMESTERET

##### FORELESERE:

Tilbakemeldingene fra foreleserne på den digitale tilretteleggingen på høsten er gjennomgående svært gode. De fikk en god beskrivelse av opplegget på forhånd slik at de var forberedt på hvordan forelesningene skulle foregå. Foreleserne trekker også fram som særlig positivt at det hele tiden var en person fra kursadministrasjonen til stede som hjalp med det tekniske oppsettet. Spesielt opplevde de som foreleste på samlingen i oktober det positivt at forelesningen kunne gå som normalt. Disse opplevde heller ikke at digitaliseringen gikk ut over kvaliteten på undervisningen, ettersom det også var en del studenter til stede fysisk. Fravær av studenter opplevdes generelt noe unaturlig, men ikke ødeleggende på kvaliteten. En foreleser utdyper dette i sin tilbakemelding til programsensor på følgende måte:

*«Utfordringa er at det vert ei «statisk» formidling av det som er planlagt formidla, same om der er rom for spørsmålstilling undervegs. Det vert meir Q&A og gjer ikkje same rom for å stille/fange opp spørsmål som kan skape diskusjon/refleksjon mellom studentar med forskjellige bakgrunnar og synspunkt. Og som kan brukast til å gå djupare inn i enkelttema eller gje fleire eksempel for betre å belyse eit poeng.»*

Opplegget med Zoom opplevdes generelt sett som å ha fungert bra. Foreleserne er fornøyde med at det å forelese på høsten (med eller uten studenter til stede) ikke medførte merarbeid og krevde få eller ingen tilpasninger fra forelesers side, da de heller ikke nå trenger å forberede noe mer enn en ordinær forelesning.

##### STUDENTENE:

Studentene virker å være stort sett godt fornøyde med de digitaliserte tilpasningene som ble gjort.

Noen kommenterer at de savner ordinære forelesninger. I de kommentarene som oppgir misnøye med digitalt opplegg koples dette også ofte til prisen på kurset og en oppfatning av at om kurset er heldigitalt bør det være billigere.

#### KURSADMINISTRASJONEN:

På spørsmål om helhetsinntrykket av koronatilpasningene på høsten forklarer emneansvarlig at opplegget for høsten var bygd på de erfaringene de hadde gjort seg på våren. Slik kunne de videreføre det de opplevde som positivt med tilpasningene fra våren. Ønsket var imidlertid at siste kurssamling skulle bli en hybridløsning hvor studentene hadde valget mellom fysisk og digitalt oppmøte, men dette lot seg ikke gjøre på grunn av restriksjoner. Da hadde man allerede erfart at heldigitale undervisningsopplegg krevde større grad av kløkt og arbeidsinnsats for å få aktivisert studentene tilstrekkelig. Med begrensede menneskelige og digitale ressurser til rådighet ble det vanskelig å få gjort tilpasninger som ivaretok dette hensynet i tilstrekkelig grad. Emneansvarlig påpeker videre at det til vanlig er en utfordring at administrasjonen av kursene kan gå på bekostning av arbeidet med den faglige og pedagogiske utviklingen. Med merarbeid forbundet med koronatilpasning og ulempene tilknyttet hjemmekontor er dette problemet ytterligere forsterket.

### 3.2 STUDENTENES VURDERINGER AV TILTAK TILKNYTTET SAMPOL606 «DEMOKRATIASSISTANSE OG DEMOKRATISERING»

Når det gjelder koronatilpasningene tilknyttet SAMPOL606 så er også her kursportalen på MittUiB det av «tiltakene» som kommer dårligst ut. Men også her er det usikkert om det tilbakemeldingene refererer spesifikt til innholdet på kursportalen tilhørende emnet eller om de viser til plattformen som sådan. Av 18 studenter som har svar på spørsmål om hvordan de har opplevd økt bruk av MittUiB i perioden så svarer åtte at de har opplevd at det har fungert «meget dårlig» eller «dårlig», fem studenter mener det har fungert «middels», mens fire mener det har fungert «godt» og kun én at det har fungert «meget godt». De som har opplevd at det har fungert dårlig har særlig oppgitt at plattformen oppleves som uoversiktlig. Snittet på tilbakemeldingene på kursportalen er noe lavere enn det studentene på våren oppga (2,7 mot 3,3 på SAMPOL607 og SAMPOL607). Det kan tenkes at kravene studentene stiller til digitale løsninger også er gått noe opp ettersom de har fått mer erfaring med digitaliserte løsninger generelt sett.

Tilbakemeldingene når det gjelder de digitale forelesningene (live og opptak) er generelt sett gode (se tabell 6 under). Her mener den store majoriteten at livestreaming fungerte «godt» eller «meget godt» (til sammen 14 av 18 respondenter), mens to mente det fungerte «middels» og to mente det fungerte «dårlig». Én har påpekt at det ville være hensiktsmessig å alternere mellom at studentene får se foreleser og PowerPoint-presentasjonen, for eksempel når det stilles/svares på spørsmål.

Tabell 6: Tilbakemeldinger på koronatilpasninger SAMPOL606

SPØRSMÅL: P.g.a. utbruddet av Covid-19 så har dette semesteret blitt litt spesielt med bl.a. kun en fysisk samling. Resten av kurstilbudet har blitt levert via livestreaming/opptak av videoer og større krav til selvstudier med bl.a. aktiv bruk av MittUiB. Under ønsker vi litt tilbakemelding på hvordan du har opplevd disse tilpasningene.

	MEGET DÅRLIG	DÅRLIG	MIDDELS	GOD	MEGET GOD	TOTALT	VEKTET GJENNOMSNIITT
▼ Kursportalen vår på MittUiB	11,11% 2	33,33% 6	27,78% 5	22,22% 4	5,56% 1	18	2,78
▼ Livestreaming	0,00% 0	11,11% 2	11,11% 2	27,78% 5	50,00% 9	18	4,17
▼ Opptakene	0,00% 0	22,22% 4	11,11% 2	27,78% 5	38,89% 7	18	3,83

Videre ble kursdeltakerne på SAMPOL606 også spurt om læringsutbyttet ved henholdsvis det digitale tilbudet, selvstudie og øvingsoppgave og den ene helgesamlingen som ble arrangert i oktober. Dersom vi ser på den digitale biten av undervisningen (video live/opptak) så oppgir en stor majoritet at de er svært tilfredse med dette. 17 av de totalt 18 respondentene oppgir at denne delen av studieopplegget hadde «middels» eller «stor» betydning for deres læringsutbytte (hvorav 11 oppga at betydningen var «stor»). Kun én oppga at dette hadde «liten betydning» for læringsutbyttet. Sammenliknet med den ene samlingshelgen så er dette et noe bedre resultat. Samlingshelgen hadde «stor» eller «middels» betydning for læringsutbyttet til 14 av studentene, mens den hadde «liten betydning» for to studenter. To respondenter har svart «ingen betydning/ ikke relevant», hvilket også kan bety at de ikke var til stede (se tabell 7).

Tabell 7: Læringsutbytte SAMPOL606

Hvilken betydning mener du de ulike delene av studieopplegget har hatt for din læring av stoffet?

	INGEN BETYDNING/IKKE RELEVANT	LITEN BETYDNING	MIDDELS BETYDNING	STOR	TOTALT	
▼ Samlingshelgen i oktober		11,11% 2	11,11% 2	33,33% 6	44,44% 8	18
▼ Video (live/opptak)		0,00% 0	5,56% 1	33,33% 6	61,11% 11	18
▼ Selvstudiet		0,00% 0	5,56% 1	33,33% 6	61,11% 11	18
▼ Skrivning av øvingsoppgave		38,89% 7	22,22% 4	0,00% 0	38,89% 7	18

Tilbakemeldingene på oppfølgingen av SAMPOL606 studentene i høstsemesteret er totalt sett gode (se tabell 8). Flertallet av respondentene (11 av 17) vurderer at oppfølgingen som «god» (11 stk) eller «middels» (tre stk). Én respondent har svart «dårlig», mens to har ikke ønsket å uttale seg.

Tabell 8: Oppfølgingen på SAMPOL606

«Hvordan opplever du at oppfølgingen har vært dette semesteret? Vi tenker da spesielt på at det kun har vært en fysisk samling og for mange av dere kun digital undervisning.»

	INGEN KOMMENTAR	DÅRLIG	MIDDELS	GOD	TOTALT
Oppfølgingen har vært	11,76% 2	5,88% 1	17,65% 3	64,71% 11	17

[Kommentarer \(8\)](#)

#### 4 PROGRAMSENSOR SIN SAMLEDE VURDERING

I løpet av den første nedstengingen våren 2020 hadde de fleste universitet og høyskoler begrenset erfaring med å tilby digital undervisning. Det gjaldt dermed også mange universitets- og høyskoleansatte. De fleste hadde svært begrenset erfaring med både relevante digitale verktøy og med hvordan best lage digitale opplegg med gode pedagogiske kvaliteter. Terskelen for å gå i gang med å lage digitale forelesninger uten videre forberedelser eller opplæring var dermed trolig merkbar hos mange av foreleserne som allerede var booket inn til å bidra på SAMPOL607 og SAMPOL609 i løpet av vårsemesteret 2020. Viktigheten av god og fleksibel tilretteleggelse fra programmets side var desto viktigere for at forelesere skulle ville stille opp, og for at kvaliteten på undervisningen ikke skulle være vesentlig skadelidende. Det er programsensors klare inntrykk at emneansvarlig og vit.ass. la svært godt til rette for at undervisningen skulle både oppleves som god av studentene og at foreleserne ikke skulle tillegges merarbeid i prosessen med å tilby en slik undervisning.

Programmet har dermed etter programsensors vurdering av tilbakemeldingene på tiltakene utvist stor fleksibilitet og meget gode evner til problemløsning, noe som ble særlig viktig i den første fasen av nedstengingen og i avviklingene av SAMPOL607 og SAMPOL607. Dette krevde både gode forkunnskaper innenfor IT og at de rette hjelpemidlene enten allerede var på plass, eller at instituttet kjøpte de inn. Det fortelles eksempelvis om tilfeller hvor internasjonale servere blir overbelastet, noe som krever umiddelbar problemløsning for å få satt opp en ny teknisk løsning via andre plattformer enn den planlagte (Zoom). Tilpasningen som i dette tilfellet ble gjort var at forelesningen ble flyttet til Google Meet. Da dette programmet ikke tilbyr integrert løsning for opptak ble det gjort separate bilde- og lydopptak som man senere klippet sammen og distribuerte via MittUiB for de som ikke deltok live/ønsket å se det om igjen.

Dette eksempelet viste viktigheten av å ha ansatte i programmet administrasjon med tilstrekkelig teknologisk innsikt til å kunne 1) identifisere en ny løsning på sparket 2) etterbehandle video- og

lydopptak på en måte som krever mer kompetanse en den jevne foreleser kan forventes å ha 3) få formidlet dette til studenter og forelesere på en ryddig og pedagogisk måte.

En del av tilpasningene som er gjort har medført til dels mye merarbeid for de ansatte på programmet. Ifølge Eikeland hadde han etter en normal (hybrid) kurshelg om lag 15-18 timer med råopptak som skulle redigeres og publiseres. Dette er arbeidskrevende, men resultatet oppleves til gjengjeld å ha god kvalitet.

Det er programsensoren sitt inntrykk at Læringslabben, SV-fakultetet og ISP kan lære av løsningene som er etablert for MA-EVU-programmet i løpet av 2020. MA-EVU i Demokrati og demokratibygging besitter per nå en verdifull kompetanse og erfaring. Denne rapporten anbefaler at denne kompetansen bør videreutvikles og deles.

En viktig hensikt ved å bygge slik kompetanse er å bygge redundans og robusthet for tider hvor man er nødt til å håndtere det uforutsette. Dette gjelder også for selve administrasjonen av et program med få ansatte. Her har programmet også tatt grep ved at emneansvarlig (Eikeland) har organisert og digitalisert administrasjonen av programmet vha kunnskapshåndteringsprogrammet *Notion*. Dette verktøyet samler administrasjonen av kursene ved MA-EVU på en digital plattform. Fordelen med dette er at det bidrar sterkt til at andre raskt kan gå inn å utføre administrativt oppgaver på programmet (ved for eksempel sykdom eller annet fravær), uten at disse må ha tilgang til andre brukeres filer, områder eller eposter.

Totalt sett er det altså programsensoren vurdering av de digitale tilpasningene som er gjort i henhold til koronarestriksjonene i stort har vært svært tilfredsstillende både for studentene og for forelesere. De har imidlertid til en viss grad vært avhengige av emneansvarlig og vitenskapelig assistent sine allerede eksisterende it-kunnskaper som sannsynligvis er noe over gjennomsnittet for hva de fleste vitenskapelig ansatte ved universiteter og høyskoler besitter. Sånt sett var tilpasningsevnen beskrevet her, samt den tekniske kvaliteten på undervisningsopplegget ofte tett knyttet til disse nøkkelpersonenes kompetanse, noe som også innebærer en viss sårbarhet. Det skal nevnes at det utvilsomt også har vært til stor hjelp at programmet allerede var inne i en digitaliseringsfase. Dermed var en del digitale løsninger allerede prøvd ut eller tenkt på, og ISP hadde også allerede anskaffet noe av utstyret som trengtes for å få til en tilstrekkelig grad av profesjonalitet i de digitale tilpasningene.

Med små ressurser har altså programmet lyktes i å være et foregangsmiljø for gode digitale løsninger under koronaepidemien. Tilbakemeldingene fra studentene framover vil vise hvordan den framtidige balansen mellom digitalt innhold og fysisk undervisning bør være for at undervisningen totalt sett både skal passe flest mulig av studentene, men også bidra til å fremme kreativ interaksjon med lærekreftene og samlæring mellom studentene. Så langt kan det virke som om studentenes tilbakemeldinger spriker noe, på den ene siden har man ønsket seg mer digitalt innhold og rene digitale samlinger. På den annen side etterlyses mer samspill og interaksjon som lettest oppnås gjennom fysisk samling av studenter og lærekrefter. En utfordring for programmet i framtiden vil være hvordan best oppnå denne balansen mellom mellommenneskelig- og faglig interaksjon på og digitale løsninger.